

ΊΔΡΥΜΑ ΚΩΣΤΑ ΚΑΙ ΕΛΕΝΗΣ ΟΥΡΑΝΗ

Κύκλος Ετησίων Συνεδρίων «Η Κίνηση της Λογοτεχνίας» (2026–2030)

1ο Ετήσιο Συνέδριο: Ζώνες επαφής

2–4 Δεκεμβρίου 2026 | Ημέρα 2 (Πέμπτη, 3 Δεκεμβρίου 2026)

Συνεδρία 8: Θεώρηση/Θεωρίες του Εξωγενούς

«‘Κρυμμένα’ ποιήματα και σχέδια: συγκροτώντας το αρχείο, στοχεύοντας σε παγκόσμια ανταπόκριση»

Μιχάλης Χρυσανθόπουλος

Ομότιμος Καθηγητής Τμήματος Φιλολογίας, Α.Π.Θ.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΕΙΣΗΓΗΣΗΣ (ABSTRACT)

«‘Κρυμμένα’ ποιήματα και σχέδια: συγκροτώντας το αρχείο, στοχεύοντας σε παγκόσμια ανταπόκριση»

Η ανακοίνωση συνδυάζει το έργο του Κ. Π. Καβάφη με την εκδοτική πρακτική του, το έλεγχο, δηλαδή, της διάδοσης και διασποράς του έργου του. Η εκδοτική πρακτική αυτή έχει ως άξονα την ελεγχόμενη κοινοποίηση και τη μετά θάνατον δημοσίευση. Είναι αδύνατον να ερμηνεύσει κανείς τα ποιήματα του Καβάφη αν δεν εστιάσει στις επιλογές του ποιητή να μη δημοσιεύσει κάποια από αυτά, να δημοσιεύσει ορισμένα σε περιοδικά, να τυπώσει άλλα ιδιωτικά σε μονόφυλλα ή σε φυλλάδια στέλνοντάς τα σε αναγνώστες της επιλογής του. Επίσης, να διαμορφώνει «συλλογές», θεματικές ή χρονολογικές, που τύπωνε ιδιωτικά και έστελνε σε πρόσωπα που έχει επιλέξει. Παράλληλα, όμως, συνέλεξε στο αρχείο του καταλόγους παραληπτών, τυπώματα, σώματα ποιημάτων, συλλογών κτλ. και το κληροδότησε. Και, βεβαίως, είναι αδύνατον να ερμηνεύσει κανείς τα ποιήματα του Καβάφη αν δεν λάβει υπόψιν του το γεγονός ότι μέχρι τον θάνατό του αρνήθηκε να εμπιστευθεί τα ποιήματά του σε κάποιον εκδοτικό οίκο για να εκδοθούν. Το αρχείο του Καβάφη, και μόνο αυτό, αντιπροσωπεύει το σύνολο της λογοτεχνικής παραγωγής του και χαρακτηρίζεται από τη χρονική διάσταση, επειδή λειτουργεί ως το αποθετήριο, αλλά και ως το εφελτήριο για τη διάδοση και τη διασπορά σε διαφορετικές χρονικές στιγμές του καβαφικού γραπτού λόγου. Η προσέγγισή μου στη σχέση αρχείου και δημοσιευμένων ή κοινοποιημένων κειμένων εστιάζει στις διαφορετικές χρονικότητες της διάδοσης και διασποράς του έργου και χαρακτηρίζεται από τη φροϋδική «Nachträglichkeit», την εκ των υστέρων αναθεώρηση, δια της οποίας αναανοηματοδοτούνται μεταγενέστερα κείμενα από «κρυμμένα» προγενέστερα. Στόχος μου δεν είναι η βιογραφία του Καβάφη και με αφήνει αδιάφορο ο «βιογραφισμός», τόσο ο παλαιότερος, που εστιάζει στις αποκρύψεις και την αποσιώπησή τους, όσο και ο νεότερος που συνιστά μαχητική απάντηση στον βιογραφισμό της αποσιώπησης και των αποκρύψεων, υιοθετώντας έναν βιογραφισμό των αποκαλύψεων και των ταυτίσεων.

Προτεινόμενη βιβλιογραφική αναφορά:

Μιχάλης Χρυσανθόπουλος, «‘Κρυμμένα’ ποιήματα και σχέδια: συγκροτώντας το αρχείο, στοχεύοντας σε παγκόσμια ανταπόκριση», 1ο Ετήσιο Συνέδριο «Ζώνες Επαφής: Λογοτεχνία, δίκτυα επικοινωνίας και πολιτισμική κινητικότητα», Συνεδρία 8: Θεώρηση/Θεωρίες του Εξωγενούς, Ίδρυμα Κώστα και Ελένης Ουράνη, Πέμπτη, 3 Δεκεμβρίου 2026.